

МОНІТОРИНГ ЯКОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ В АСПІРАНТУРІ

Фізико-технічного інституту низьких температур ім. Б.І. Веркіна

Національної академії наук України

Законом України «Про вищу освіту» передбачається у межах системи внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності Інституту та якості вищої освіти здійснювати моніторинг оцінки якості навчання та періодичний перегляд освітніх програм аспірантів.

У ФТІНТ ім. Б.І. Веркіна НАН України моніторинг якості організації навчання в аспірантурі проводився шляхом анкетування протягом травня-червня 2020 року. Учасниками анкетування були аспіранти, які навчаються за освітньо-науковими програмами: «Фізика» і «Математика». В опитуванні взяли участь 12 осіб.

Анкета «Моніторинг якості організації навчання в аспірантурі» включала 11 питань. Анкетування було анонімне.

Результати опитування першого питання анкети: «Як Ви в цілому оцінюєте якість навчання в аспірантурі?» представлені у табл.1.

Таблиця 1

Задоволеність здобувачів вищої освіти загальною якістю навчання в аспірантурі

Рівень задоволеності	Результати анкетування кількість осіб (%)
Повністю задоволений	11 (91,7 %)
Частково задоволений	1 (8,3 %)
Не задоволений	0 (0 %)
Не визначився в оцінці	0 (0 %)

Анкетування показало, що 11 здобувачів вищої освіти (91,7%) повністю задоволені якістю навчання в аспірантурі, 1 учасник опитування (8,3%) частково задоволений, незадоволених та тих, хто не визначилися в оцінці - немає.

На друге питання: «Чи завжди Ви?» здобувачам пропонувалось відповісти «ТАК» або «НІ» на наступний перелік факторів:

- не пропускаєте заняття без поважних причин; -
- своєчасно виконуєте індивідуальний план;
- своєчасно звітуєте, атестуетесь.

Узагальнені результати опитування представлені в табл.2.

Таблиця 2

Оцінка якості навчання здобувачів вищої освіти в освітньому процесі

Питання	Кількість відповідей (%)
не пропускаєте заняття без поважних причин	11 (91,7%)
своєчасно виконуєте індивідуальний план	10 (83,3%)
своєчасно звітуєте, атестуетесь	11 (91,7%)

Більшість опитаних аспірантів є зразковими у навчанні, а саме: не пропускають занять без поважних причин, своєчасно виконують індивідуальний план та своєчасно звітуються, атестуються.

Результати опитування задоволеністю здобувачів вищої освіти методами навчання і викладання навчальних дисциплін відображені у таблиці 3.

Таблиця 3

Задоволеність здобувачів вищої освіти методами навчання і викладання навчальних дисциплін

Рівень задоволеності	Результати анкетування кількість осіб (%)
Повністю задоволений	11 (91,7 %)
Частково задоволений	1 (8,3 %)
Не задоволений	0 (0 %)
Не визначився в оцінці	0 (0 %)

На питання «Наскільки викладач дотримується принципів академічної доброчесності в освітньому процесі» здобувачі надали позитивні відповіді, тільки одна особа не визначилася

Таблиця 4

Дотримання викладачами принципів академічної доброчесності в освітньому процесі

Рівень дотримання академічної доброчесності	Результати анкетування кількість осіб (%)
Повністю дотримується	11 (91,7 %)
Частково дотримується	0 (0%)
Не дотримується	0 (0 %)
Не визначився в оцінці	1 (8,3 %)

Результати опитування показали, що здобувачі вищої освіти задоволені керівництвом своїх наукових керівників: 100 % здобувачів вищої освіти, які взяли участь в анкетуванні, повністю задоволені своїми науковими керівниками.

Результати опитування аспірантів на шосте питання: «Чи надає науковий керівник необхідну допомогу в наступних діях або заходах?» показані у таблиці 5.

Таблиця 5

Оцінка участі наукового керівника в науково-дослідній діяльності аспіранта

Науковий керівник надає необхідну допомогу	Результати анкетування кількість осіб (%)
Обговорення стану дисертації	11 (91,7 %)
Проведення власних наукових досліджень	12 (100 %)
Написання наукових публікацій	12 (100 %)
Підготовка до виступу на конференціях	12 (100 %)

Враховуючи отримані результати слід зазначити, що наукові керівники допомагають аспірантам в таких заходах, як:

- обговорення стану дисертації;
- проведення власних наукових досліджень;
- написання наукових публікацій;
- підготовка до виступу на конференціях.

З метою оцінки участі здобувачів вищої освіти у науководослідницькій діяльності був запропонований наступний перелік заходів, у разі участі у яких треба було відповісти «ТАК» або «НІ»:

- дослідницьких проектах;
- конференціях;
- семінарах;
- симпозиумах;
- міжнародна мобільність (стажування).

Узагальнені результати представлені на рис.1.

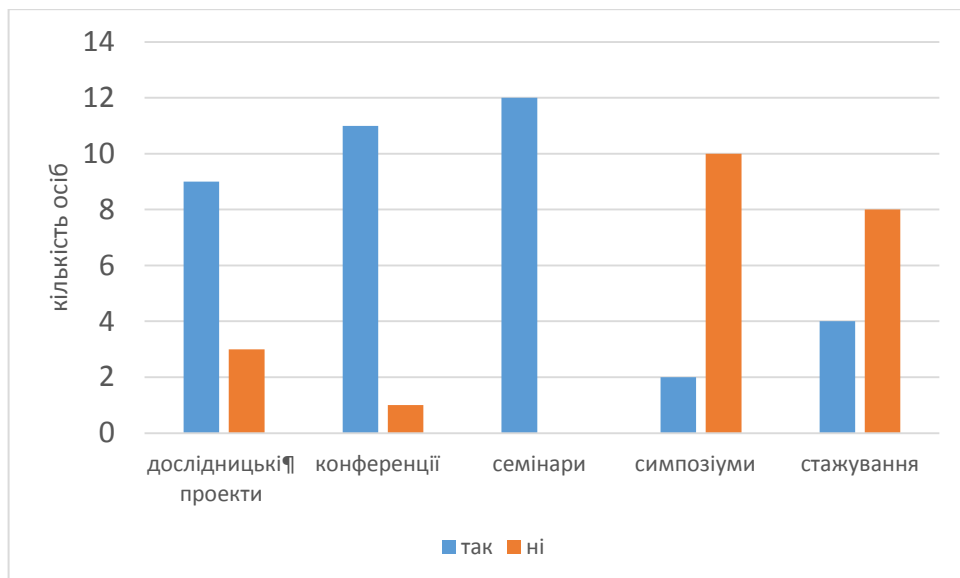

Рис.1. Оцінка участі здобувачів вищої освіти у науково-дослідницькій діяльності

Таким чином, більшість учасників опитування – 11 осіб (91,7%) беруть участь в конференціях та 12 осіб (100%) – у семінарах. Треба взяти до уваги, що мала кількість аспірантів перебувають на стажуванні та є учасниками симпозиумів.

У дев'ятому питанні треба було перелічити фактори, які мотивують здобувачів вищої освіти до самостійної роботи із наступного переліку:

- збільшення об'єму знань;
- новизна та зацікавленість матеріалу;
- розуміння важливості та значення матеріалу;
- інше (вказіть).

Кількість вибору відповідей не обмежувалась.

Одержані результати представлені на рис.2.

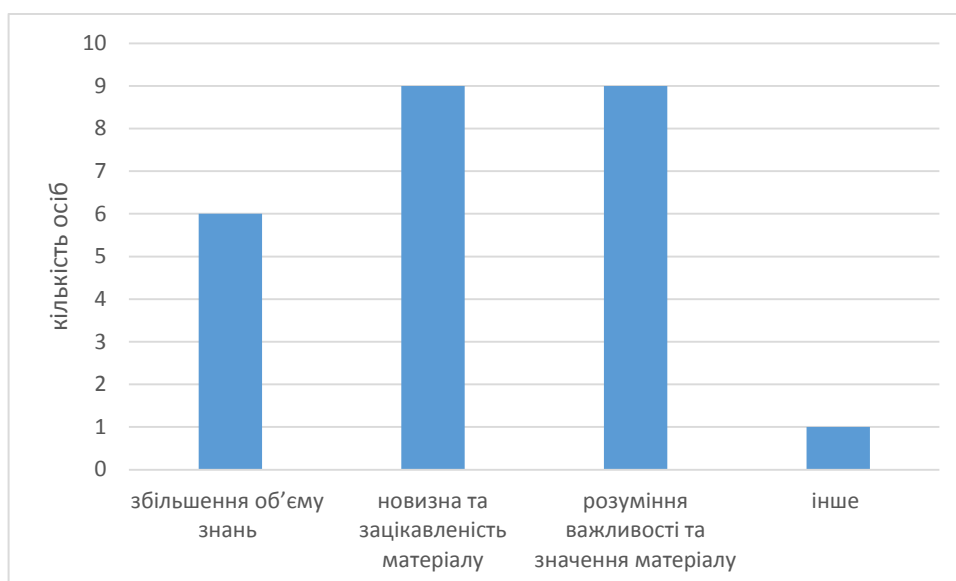

Рис. 2. Стимулювання аспірантів до науково-дослідницької діяльності

Більшість аспірантів (9 осіб) вважає, що стимулює до самостійної роботи новизна та зацікавленість матеріалу і розуміння важливості та значення матеріалу.

Відповідаючи на дев'яте питання здобувачі вищої освіти мали можливість надати свій варіант відповіді мотивації їх до самостійної роботи та представили наступні фактори: зв'язок з фахом, реалізація себе, кар'єрне зростання, одержання PhD диплома, міжнародна мобільність.

Для з'ясування причини вибору навчання в аспірантурі ФТІНТ ім. Б.І. Веркіна НАН України учасникам анкетування був запропонований наступний перелік:

- виконував курсову, дипломну роботу, проходив практику у ФТІНТ;
- щоб отримати більш високий рівень кваліфікації;

- рекомендували;
- навчання відповідає моїм очікуванням;
- випускники мають привабливу перспективу;
- інше (вказіть) .

Кількість вибору відповідей не обмежувалась.

Результати опитування причин вибору саме навчання в аспірантурі ФТІНТ ім. Б.І. Веркіна НАН України представлені у табл. 6.

Таблиця 6

**Причини вибору навчання в аспірантурі
ФТІНТ ім. Б.І. Веркіна НАН України**

№	Запропоновані причини вибору навчання в аспірантурі ФТІНТ ім. Б.І. Веркіна НАН України	Результати анкетування кількість осіб (%)
1	виконував курсову, дипломну роботу, проходив практику у ФТІНТ	8 (66,7%)
2	щоб отримати більш високий рівень кваліфікації	6 (50%)
3	рекомендували	6 (50%)
4	навчання відповідає моїм очікуванням	4 (33,3%)
5	випускники мають привабливу перспективу	5 (41,7%)
6	інше (вказіть)	2 (16,7%)

Одержані результати вказують на те, що більшість опитаних вже мали досвід роботи в Інституті. Друга за важливістю причина вибору – можливість отримати більш високий рівень кваліфікації та рекомендації.

Скориставшись можливістю вказати інші причини вибору навчання у ФТІНТ ім. Б.І. Веркіна НАН України опитані позначили: «Можливість навчатися у кращого науковця з обраної галузі знань», «поглиблене вивчення обраного напрямку (довершення досягнень магістерської роботи)».

Щодо десятого питання: «Як Ви оцінюєте достатність обсягу часу, який виділяється на вивчення навчальних дисциплін?» узагальнені результати представлені у таблиці 7.

Достатність обсягу часу, який виділяється на вивчення навчальних дисциплін

№	Запропоновані причини вибору навчання в аспірантурі ФГІНТ ім. Б.І. Веркіна НАН України	Результати анкетування кількість осіб (%)
1	Достатній	10 (83,3%)
2	Більш ніж достатній	2 (16,7%)
3	Недостатній	0 (0%)

10 опитаних аспірантів (83,3%) вважають, що обсяг часу на вивчення навчальних дисциплін достатній і є об'єктивним.

На одинадцяте питання анкети: «Які проблеми якості організації навчання потребує вирішення?» аспірантам пропонувалось обрати відповідь з наступного переліку:

- стан дослідницьких лабораторій ;
- мобільність;
- одержання неформальної освіти ;
- можливість росту, як майбутнього освітньо-наукового працівника;
- урахування стейкхолдерів (кінцевих роботодавців);
- забезпечення методично-науковою літературою;
- інше (вказіть) .

Кількість вибору відповідей не обмежувалась.

Одержані результати зведені до табл.8.

За результатами анкетування найбільш значущими проблемами, які потребують вирішення, є стан дослідницьких лабораторій (обрали 6 осіб (50%)), мобільність (обрали 6 осіб (50%)), а також одержання неформальної освіти (3 особи (25%)).

На пропозицію вказати інші проблеми здобувачі вищої освіти зазначили: «матеріальне забезпечення» (1 особа (8,3%)).

**Проблеми якості організації навчання в аспірантурі ФТІНТ ім.
Б.І. Веркіна НАН України**

Перелік проблем якості організації навчання	Результати опитування, кількість осіб (%)
стан дослідницьких лабораторій	6 (50%)
мобільність	6 (50%)
одержання неформальної освіти	3 (25%)
можливість росту, як майбутнього освітньо-наукового працівника	0 (0%)
урахування стейкхолдерів	0 (0%)
забезпечення методично-науковою літературою	0 (0%)
інше	1 (8,3%)

Підводячи підсумки, необхідно зазначити, що є певні можливості щодо удосконалення та покращання якості організації в аспірантурі ФТІНТ ім. Б.І. Веркіна НАН України та з цією метою пропонується вжити наступні заходи:

1. Регулярно проводити моніторинг здобувачів вищої освіти щодо оцінки якості організації навчання в аспірантурі та виявляти слабкі сторони з метою подальшого удосконалення.
2. Інституту потрібно провести заходи щодо організації стажування аспірантів у міжнародних наукових закладах, сприяти участі аспірантів у стажуваннях, симпозіумах, також необхідним є залучення молоді до дослідницьких проектів.
3. Покращання стану дослідницьких лабораторій.
4. Підвищення мобільності аспірантів, укладення договорів з закордонними університетами та міжнародними дослідницькими центрами.
5. Необхідно приділити увагу можливості аспірантам отримувати неформальну освіту шляхом організації на базі Інституту короткострокових курсів, майстер-класів або семінарів.